

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 32/2023 rd

Svar på skriftligt spørgsmål om våldsbrottslighet bland ungdomar

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spørgsmål SS 32/2023 rd undertecknat av riksdagsledamot Pekka Aittakumpu /cent:

Vilka åtgärder ämnar regeringen vidta för att minska våldsbrott bland minderåriga,

vilka åtgärder ämnar regeringen vidta i integrationspolitiken för unga med utländsk bakgrund

för att förebygga våldsbrott och

vilka åtgärder ämnar regeringen vidta för att minska risken för våld bland unga?

Som svar på detta spørgsmål anför jag följande:

I Petteri Orpos regeringsprogram är Finland en trygg och stabil rättsstat. Regeringen identifierar den ökade ungdoms- och gängbrottsligheten som ett allvarligt problem. Regeringen har förbundit sig att ta i bruk de medel som behövs för att målmedvetet bekämpa och minska ungdoms- och gängbrottsligheten. I denna förändring inkluderas hela samhället, från stöd för hemmens och föräldrarnas fostringsansvar samt arbete mot marginalisering och diskriminering ända till integrations- och invandringspolitiken.

De utmaningar som vårt samhälle och våra medborgare står inför berör flera samhällssektorer, och för att identifiera och ta itu med dem krävs allt mer samarbete och nya verksamhetssätt. Förändringarna i verksamhetsmiljön förutsätter också att befogenheterna och resurserna för aktörerna inom den inre säkerheten och rättsvården ökas. Ett starkt och engagerat Finland sörjer för medborgarnas säkerhet i hemmen, på gatorna och vid gränserna.

Vid bekämpningen av brottslighet och andra samhälleliga problem satsar man på att förebygga, identifiera de bakomliggande orsakerna och förverkliga straffansvaret. Regeringen ökar antalet anställda i polisuppgifter till 8 000 polisårsverken före utgången av valperioden. Ökningen görs för att stärka polisens operativa verksamhet.

Regeringen undanröjer hinder för informationsutbyte inom brottsbekämpningen. Sektorslagstiftningen revideras bland annat så att social- och hälsovårdsmyndigheterna och undervisningsmyndigheterna åläggs att lämna polisen åtminstone sådana uppgifter som är nödvändiga för bedömning av ett hot mot liv eller hälsa och för förhindrande av en hotande gärning och som annars är sekretessbelagda. Också polisens möjligheter att lämna ut sekretessbelagda uppgifter till olika myndigheter ökas, bland annat för att förhindra brott och garantera säkerheten.

Regeringen har i regeringsprogrammet betonat bekämpningen av ungdomsbrottslighet och gatugång. I programmet har man förbundit sig att ta i bruk de medel som behövs för att målmedvetet bekämpa och minska ungdoms- och gängbrottsligheten. En effektiv bekämpning av fenomenet kräver ett nära samarbete mellan de centrala ministerierna under hela regeringsperioden. Regeringen utarbetar före utgången av 2023 ett omfattande åtgärdsprogram för att stoppa ökad ungdoms- och gängbrottslighet i Finland. Regeringen fattar ett principbeslut om utarbetande av ett förvaltningsövergripande program för förebyggande och bekämpning av gängbrottslighet. Regeringen utreder den danska modellens praxis, åtgärder och verkningsfullhet för att bekämpa gängbrottslighet och organiserad brottslighet.

För att lösa problemen genomför regeringen ett stort antal både hårda och mjuka åtgärder. Ingripande i fenomenet kräver ett multiprofessionellt grepp. Regeringens mål är att utveckla den nuvarande Ankarverksamheten så att den blir allt mer heltäckande och fungerande.

Regeringen har som mål att höja minimistrafvet för grovt skjutvapenbrott från fyra månader till två år för att säkerställa att de fängelsestraff som döms ut för sådana brott i regel är ovillkorliga. Dessutom är målet att rekvisitet för grovt skjutvapenbrott ändras så att det blir straffbart som grovt skjutvapenbrott att bära eller transportera ett olovligt skjutvapen på allmän plats eller i ett fordon. Straffen för innehav av farligt föremål och av ämne som lämpar sig för att skada någon annan höjs.

Regeringen skärper straffen för brott som har samband med brottslighet som begås av gatugång genom att som en separat straffskärpningsgrund föreskriva att brottet hänför sig till verksamhet i ett gatugång. Regeringen utreder möjligheten att lägga till förnedring som kvalificeringsgrund för grov misshandel eller en skärpningsgrund för brott.

Centralkriminalpolisens exit-verksamhet utvidgas till att utöver organiserad brottslighet och våldsam extremism även omfatta medlemmar i gatugång. Dessutom har regeringen som mål att underlätta informationsutbytet mellan myndigheterna underlättas och bästa praxis i de myndighets-samarbetsgrupper som koncentrerar sig på gängbrottslighet i Sverige införs i Finland.

Främjande av integration är sektorsövergripande verksamhet och satsningarna på integrationsåtgärder syns i invandrarföräldrarnas och deras barns förmåga att klara sig på lång sikt. I en ny finländsk undersökning (Pesola ja Sarvimäki 2022, <https://docs.iza.org/dp15310.pdf>) och i en

dansk undersökning har det konstaterats att integrationsutbildningen har en stark så kallad spillover-effekt på barnens framtid i utbildningen och även i brottsligheten (Foged ym. 2023, <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0047272723000221>).

Genom den totalreform av integrationslagen som träder i kraft den 1 januari 2025 och som riksdagen nyligen godkänt effektiviseras och påskyndas integrationen och man når fler invandrare i utsatt ställning och invandrare utanför arbetskraften, i synnerhet föräldrar som länge sköter sina barn hemma, och hänvisar dem till kommunernas integrationstjänster som främjar språkkunskaperna, utbildningsfärdigheterna och sysselsättningen så snart som möjligt efter invandringen. I synnerhet främjandet av integrationen av invandrarkvinnor främjar integrationen av hela familjen, inklusive barnen. I statsminister Orpos regeringsprogram har 5 miljoner euro anvisats för att främja invandrarkvinnors integration. Regeringen säkerställer möjligheterna till integration genom att öka invandrarnas eget ansvar för sin integration och göra systemet förpliktande. Detta förväntas också främja och påskynda invandrarföräldrarnas integration och indirekt även deras barns delaktighet. Den nya integrationslagen innehåller också en flerspråkig samhällsorientering, där invandrare informeras till exempel om sina rättigheter och skyldigheter på ett språk som de behärskar väl. När invandrarföräldrarnas förståelse för hur det finländska samhället fungerar ökar, stöder den också integrationen av familjens barn.

Centrala tjänster för integration av barn och unga är i synnerhet småbarnspedagogik, förskoleundervisning och grundläggande utbildning, utbildning på andra stadiet, motions-, kultur- och ungdomstjänster, arbetskraftstjänster samt social- och hälsovårdstjänster i välfärdsområdet som kommunen ansvarar för att ordna. I statsminister Orpos regeringsprogram riktas särskilda åtgärder för att höja deltagandegraden bland barn med invandrabakgrund i småbarnspedagogiken. Regeringen inleder också ett omfattande framtidsarbete i grundskolan för att bedöma grundskolans utvecklingsbehov. Som en del av arbetet beaktas också det ökade antalet barn med ett främmande språk som modersmål. Regeringsprogrammet innehåller mer finansiering för att utveckla såväl den grundläggande utbildningen som gymnasieutbildningen och den yrkesinriktade utbildningen. Regeringen befäster anslagsnivån för jämställdhetsfinansieringen av den grundläggande utbildningen. På detta sätt stärks kvaliteten på den grundläggande utbildningen, jämnas skillnaderna i inlärning ut och förebyggs segregation. Målet med regeringsprogrammet är att minska andelen unga som står utanför arbetslivet och utbildningen.

Regeringsprogrammet innehåller också anteckningar om till exempel stärkande av barns och ungas läskunnighet, förebyggande av ungdomars användning av narkotika samt identifierar motions roll i integrationen. Dessutom utarbetar regeringen ett omfattande åtgärdsprogram för att förebygga marginalisering bland unga, åtgärda välfärdsunderskottet och åtgärda psykiska problem. Regeringsprogrammet innehåller finansiering för att stärka mentalvårdstjänsterna för barn och unga samt för att främja en motionsinriktad livsstil och motionsförhållandena. Enligt regeringsprogrammet görs dessutom nödvändiga lagändringar som tryggar barnen och genom vilka brottsspiralen för barn under straffansvarsåldern kan brytas.

Helsingfors 16.8.2023

Inrikesminister Mari Rantanen